

*Gościu, siądź pod mym liściem, a odpocznij sobie!
Nie dójdzie cię tu słońce, przyrzekam ja tobie,
Choć się nawysszej wzbije, a proste promienie
Ściągną pod swoje drzewa rozstrzelane cienie.
Tu zawsze chłodne wiatry z pola zawiewają,
Tu słowicy, tu szpacy wdzięcznie narzekają.
Z mego wonnego kwiatu pracowite pszczoły
Biorą miód, który potem szlachci pańskie stoły.
A ja swym cichym szeptem sprawić umiem snadnie,
Że człowiekowi łatwo słodki sen przypadnie.
Jabłek wprowadzić nie rodę, lecz mię pan tak kładzie
Jako szczep najłagodniejszy w hesperskim sadzie.*

Fraszka „Na lipę”, Jan Kochanowski XVI w.

UROCZYSKO PORSZEWICE

– MIEJSCE PRZYJAZNE DLA LUDZI I ŚRODOWISKA

Nadleśnictwo Grotniki

UROCZYSKO PORSZEWICE

– MIEJSCE PRZYJAZNE DLA LUDZI I ŚRODOWISKA

Do największej drewnianej willi o nazwie „Lipy” prowadzi od drogi krajowej pomnikowa aleja lipowa. Na zdjęciu fragment drzewa powalonego przez wicher (fot. DA)

Uroczysko Porszewice to miejsce położone na obrzeżach Łodzi, jednej z największych aglomeracji miejskich w Polsce. Formalnie znajduje się na terenie Lasów Państwowych w Nadleśnictwie Grotniki. To część starych lasów mieszanych (sosna zwyczajna, lipa drobnolistna, wiąz i dąb szypułkowy, klon jawor, buk) rosnących na siedlisku żyznego lasu świeżego, stanowiących strefę ochrony widokowej i ekologicznej założenia parkowo-willowego z początku XX wieku o powierzchni 31 ha. Założenie to jest wpisane do rejestru zabytków. 140-letnie drzewostany Lasów Państwowych przenikają się tutaj ze zdziczałym parkiem powstałym około 100 lat temu, tworząc jednolitą całość. Na terenie dawnego parku znajdują się w rozproszeniu drewniane i murowane wille o urokliwych nazwach, w tym willa-dworek łódzkiego fabrykanta R. Steinerta. Do największej drewnianej willi o nazwie „Lipy” prowadzi pomnikowa aleja lipowa. Zaczyna się w pobliżu XIX w. drewnianej kuźni stojącej tuż przy drodze krajowej. Na terenie dawnego parku wśród starych drzew gatunków rodzimych, jak: lipy drobnolistne, dęby i wiąz szypułkowe, buki zwyczajne, modrzewie europejskie, znajduje się wiele gatunków drzew obcego pochodzenia stanowiących obecnie cenne okazy dendrologiczne. Są to m. in.: choiny kanadyjskie, daglezie zielone, sosny czarne, sosny wejmutki, jodły kalifornijskie, robinie akacjowe, kasztanowce białe, różne gatunki topoli, klon srebrzysty, tulipanowiec amerykański i inne. W oparciu o najcenniejsze fragmenty wyznaczono (kolor czerwony na mapce) w terenie ścieżkę imienia Międzynarodowego Roku Lasów 2011. Przebiega ona na odcinku około 2 km po gruntach Lasów Państwowych, częściowo zaś (200 m) po gruntach Gminy Pabianice. W terenie oznaczono ją czerwonymi piktogramami.

Do Uroczyiska Porszewice można także zaliczyć powstały na skraju lasu, prawdopodobnie pod koniec XIX w., dawny cmentarz ewangelicko-augsburski, na którym w 1914 roku pochowano około 150 żołnierzy poległych w tym miejscu podczas jednej z największych i najkrwawszych batalii I wojny światowej, tzw. Bitwy Łódzkiej. Od 100 lat cmentarz ten, porośnięty leciwymi dębami, lipami i brzoźami, jest nieużywany i zapomniany. Od północy prowadzi do niego około 300 metrowa aleja dębów czerwonych, sadzonych przez leśników po II wojnie światowej w celach dekoracyjnych. Obecnie od parkingu leśnego do dawnego cmentarza prowadzi oznaczona żółtymi znakami ścieżka imienia Bitwy Łódzkiej 1914 roku. Całkowita długość tej ścieżki wynosi około 600 m.

Od 2009 roku w obrębie Uroczyiska Porszewice funkcjonuje Ośrodek Konferencyjno-Rekolekcyjny Archidiecezji Łódzkiej, idealnie wkomponowany w przestrzeń leśną poprzez nasadzenia okalające nowopowstałe budynki, zielone patio oraz przylegające do nich nowe założenie ogrodowo-parkowe. To ostatnie powstało pod okapem kilkudziesięcioletniego drzewostanu wyrosłego w wyniku spontanicznej sukcesji drzew, gdzie staraniem Archidiecezji Łódzkiej wprowadzono obecnie liczne krzewy ozdobne, jak: magnolie, rózaneczniki, azalie, derenie, forsycje i inne. Dla osób odwiedzających Ośrodek przygotowano około 600 m ścieżkę imienia Jana Pawła II. W jej skład wchodzi mini-ogród dendrologiczny ze skalniakiem, klombami, alejkami spacerowymi, w tym jedną z najdłuższych w kraju „ścieżką zmysłów”, czyli miejscem, gdzie boso przemierza się po bardzo urozmaiconym podłożu prawie 40 m! Miejsce to w porozumieniu z Nadleśnictwem Grotniki włączono do systemu edukacyjnych ścieżek dendrologicznych w Uroczyisku Porszewice. Przebieg ścieżki oznaczono kolorem niebieskim.

Uroczyisko Porszewice jest miejscem urozmaiconym zarówno pod względem przyrodniczym jak i kulturowym. Splata się tu wiele wątków dawnej i najnowszej historii „ziemi obiecanej”, poczynwszy od czasów osad rolniczych dawnej Puszczy Łódzkiej, poprzez gwałtowny rozwój ośrodka miejsko-przemysłowego Łodzi, Konstantynowa i Pabianic, I wojnę światową, budowę letnich rezydencji fabrykantów, do czasów współczesnych, tworzenia nowych wartości takich, jak Ośrodek Konferencyjno-Rekolekcyjny Archidiecezji Łódzkiej wraz z mini-ogrodem dendrologicznym oraz edukacyjne ścieżki dendrologiczne Nadleśnictwa Grotniki.

1 Dąb czerwony *Quercus rubra*

▲ 30 m / 500 lat

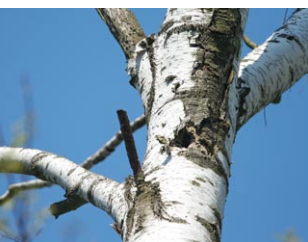
Gatunek obcego pochodzenia. Naturalnie występuje na wschodzie Ameryki na różnych siedliskach i glebach tworząc monokultury. W ojczyźnie ważny surowiec drzewny używany do budowy mebli, podłóg, drzwi itp. Jakość drewna gorsza niż u naszych rodzimych dębów, ale szybkość wzrostu i małe wymagania glebowe przemawiały dawniej za jego introdukcją w Europie. Obecnie popularne drzewo parkowe ze wzg. na czerwony kolor liści jesienią. Niepożądany w lasach gospodarczych ze względu na zakwaszanie gleby i wypieranie rodzimych gatunków drzew.

2 Dąb szypułkowy *Quercus robur*

▲ 40m / 1000 lat

Gatunek rodzimy. Występuje w Europie oraz południowo-wschodniej Azji. W Polsce bardziej pospolity od dębu bezszypułkowego. Jest gatunkiem długowiecznym. Duże rozmiary oraz majestatyczne wrażenie sprawiają, że odgrywa istotną rolę w symbolice i dawniej w kultach religijnych. Symbol długowieczności, dostojności i siły. Ceniony ze względu na wytrzymałe, twarde i trwałe drewno. Drewno zatopione w bagnach lub rzekach, po kilkuset latach przybiera czarną matową barwę i nosi nazwę „czarny dąb” lub „polski heban”. Drewno takie zyskuje wtedy wysoką wartość i jest wykorzystywane przy produkcji stylowych mebli.

3 Brzoza brodawkowata *Betula pendula*

▲ 30 m / 100 lat

Gatunek rodzimy. W Polsce pospolita na całym niżu i w niższych położeniach górskich. Jest rośliną rozsiewaną przez wiatr. To jeden z pierwszych (pionierskich) gatunków drzew zarastających nieużytki. Brzoza to roślina ozdobna i lecznicza; jej sok zawiera fruktozę, liczne sole mineralne oraz witaminę B, natomiast napary z liści pomagają w przewlekłych chorobach dróg moczowych, niewydolności nerek, przy gościecu i łuszczycy. Drewno białawe z żółtym odcieniem. Robi się z niego meble, sklejkę i drobne przedmioty.

4 Lipa drobnolistna *Tilia cordata*

▲ 30 m / 1000 lat

Gatunek rodzimy. W Polsce występuje pospolicie na terytorium całego kraju. Występuje w stanie naturalnym, ale jest także bardzo często sadzona przy domach, w parkach i przy drogach, jako roślina ozdobna i użyteczna (miód). Przez Słowian uważana była za drzewo święte. Miała chronić przed piorunami i złymi duchami. Przekonanie to przejęli potem chrześcijanie i bardzo często wieszali figurki Matki Boskiej na lipie i budowali kapliczki pod lipami. Roślina lecznicza (kwiaty) pomagająca przy przeziębieniach. Uważana za drzewo obdarzone pozytywną energią. Miękkie drewno ma zastosowanie w rzeźbiarstwie.

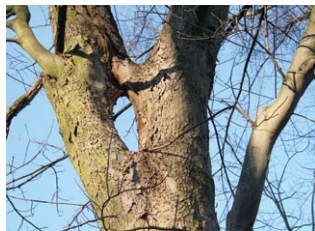
¹Opisy gatunków za: Tomanek J. 1997. Botanika leśna. PWRiL, Warszawa oraz portal internetowy wikipedia.pl

²Przy nazwach gatunków drzew podano maksymalne wysokości i wiek osiągnięte w Polsce

5 Klon jawor *Acer pseudoplatanus*

▲ 40m / 500 lat

Gatunek rodzimy. Występuje naturalnie w środkowej Europie i północnym Kaukazie. W Polsce występuje głównie w lasach górskich, wyżynnych i mieszanych na pogórzu. Na nizinach zwykle w sztucznych nasadzeniach jako drzewo parkowe i alejowe. W tradycji ludowej drzewo zakochanych związane z inicjacją seksualną. Bardzo ładne białe drewno, twarde, cenne przy wyrobie instrumentów muzycznych (np. skrzypce).

6 Klon zwyczajny *Acer platanoides*

▲ 30m / 250 lat

Gatunek rodzimy. Występuje w Europie środkowej i wschodniej oraz południowo-zachodniej Azji. W Ameryce Północnej tępiony jako gatunek inwazyjny. Odporny na zanieczyszczenia powietrza. Roślina ozdobna, chętnie sadzona przez ludzi. Podczas rozsiewania nasiona (skrzydłaki) obracają się wokół własnej osi generując siłę nośną na zasadzie wiroplątów, dzięki czemu mogą opaść daleko od drzewa. Drewno klonu zwyczajnego doskonale nadaje się do obróbki. Można wykonywać z niego meble, podłogi oraz instrumenty muzyczne. Stradivarius z jego drewna (mała kurczliwość) wykonywał dolne pokrywy swoich skrzypiec. Dobre drewno opałowe.

7 Klon srebrzysty *Acer saccharinum*

▲ 30m / 150 lat

Gatunek obcego pochodzenia. Występuje w Ameryce Północnej. Jest częstym gatunkiem drzewa w Stanach Zjednoczonych. W Europie sadzony w parkach lub przy drogach jako drzewo ozdobne (ciekawe kwiaty i liście). Roślina dwupienna. Drewno używane jest do wyrobów stolarskich: parkiety, sklejk, w meblarstwie. Z klonu srebrzystego pozyskiwany jest przypominający miód syrop klonowy o jasnobrunatnym kolorze, który zawiera dużo cukru oraz sole mineralne. Technologię wytwarzania syropu klonowego opracowali Indianie północnoamerykańscy, którzy do soku wrzucali gorące kamienie z ogniska.

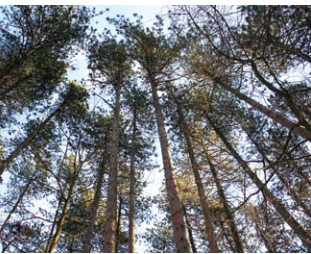

8 Klon polny *Acer campestre*

▲ 20m / 500 lat

Gatunek rodzimy. Występuje w południowej i środkowej Europie, na Kaukazie i w Azji Mniejszej. W Polsce występuje znacznie rzadziej niż inne klony, choć jest odporny na choroby, szkodniki i zanieczyszczenie powietrza. Rośnie na nizin i w niższych położeniach górskich. Najczęściej jednak spotyka się go w zaroślach śródpolnych, na suchych, ciepłych zboczach, w lasach dębowych lub w zaroślach złożonych z gatunków ciepłolubnych. Tworzy zwarte korony, dlatego używany jest na formowane żywopłoty. Ze względu na wolny wzrost rzadko spotyka się stare osobniki. Drewno bardzo twarde, jasne, o ładnym rysunku słojów, wykorzystywane w stolarstwie.

9 Sosna czarna *Pinus nigra*

▲ 50 m / 500 lat

Do Polski sosnę czarną sprowadzono w 1759 r. z południowej Europy i Azji Mniejszej. Gatunek długowieczny, zimozielony, dwuigielny. Roślina jednopienna. Drzewo ozdobne chętnie sadzone w parkach i ogrodach, a także na terenach przemysłowych i w pobliżu dróg, ze względu na dużą odporność na zanieczyszczenia powietrza i zasolenie. Dobrze znosi niskie i wysokie temperatury. Dostosowuje się do większości gleb. Nie toleruje zacienienia, woli stanowiska w pełni nasłonecznione.

10 Sosna wejmutka *Pinus strobus*

▲ 60 m / 200 lat

Gatunek obcego pochodzenia. Naturalnie występuje na obszarach Ameryki Północnej. Sprowadzony do Europy na użytek przemysłu papierniczego. W Polsce uprawiana powszechnie w lasach i parkach. Dorasta do 30 m wysokości i osiąga ponad 500 cm obwodu pnia. Gatunek pięciogielny. Drewno lekkie, kremowożółte, miękkie, łatwe w obróbce i niepaczące się; używane do wyrobu opakowań. Drzewo herbowe dwóch stanów USA oraz kanadyjskiej prowincji Ontario.

11 Sosna zwyczajna *Pinus sylvestris*

▲ 35 m / 400 lat

Gatunek rodzimy. Występuje powszechnie na terenach Europy Północnej i Środkowej oraz Syberii Wschodniej. W Polsce jest najpospolitszą sosną, tworzy bory sosnowe (sośniny), występuje również często w borach mieszanych. Gatunek wieczniezielony, światłolubny, dwuigielny. Roślina jednopienna, wiatropylna; 1 kwiatostan wytwarza ok. 6 mln ziarn pyłku. Roślina lecznicza: zaleca się spacerować po nagranych słońcem, pachnących żywicą lasach sosnowych; pączki działają przeciwbakteryjnie i wykrztuśnie; stosowane w nieżytach górnych dróg oddechowych, przy nieżytach żołądka, jelit i dróg moczowych. Olejek sosnowy działa bakteriobójczo, wykrztuśnie, przeciwskurczowo. Stosowany do inhalacji lub jako aerozol w infekcjach gardła, krtani, oskrzeli. Drewno stanowi jeden z najważniejszych materiałów budulcowych i wykorzystywane jest powszechnie w meblarstwie oraz stolarstwie. Służy także do pozyskiwania celulozy i jako opał.

12 Świerk pospolity *Picea abies*

▲ 50 m / 400 lat

Jedyny gatunek świerka występujący naturalnie w Polsce. Występuje na północy Europy od Norwegii do Rosji, a także w Alpach, Sudetach, Karpatach oraz na Bałkanach. Na wschodzie sięga Uralu. Gatunek cieniophilny, zimozielony, jednopienny. Wrażliwy na przymrozki. Mało odporny na działanie wiatru. Nasiona świerka są pożywieniem wielu ptaków i mniejszych zwierząt leśnych, w tym dzięciołów, wiewiórek i ryjówek. Ważne źródło drewna: używany do pozyskiwania celulozy, w budownictwie, do konstrukcji pudeł rezonansowych instrumentów muzycznych. Roślina ozdobna: w wielu odmianach sadzona w parkach i ogrodach.

13 Jodła kalifornijska *Abies concolor*

▲ 40 m / 300 lat

Gatunek obcego pochodzenia. Występuje w centralnej części Ameryki Północnej, na obszarach górskich w Kalifornii, Utah i Kolorado. Gatunek szybko-rośnący, światłolubny. Wśród jodeł najbardziej odporna na suszę, silne mrozy (do -40°C) i zanieczyszczenie powietrza. W sztuce urządzania ogrodów szczególnie ceniona jako tzw. soliter. Szyszki stojące, walcowate, w odcieniach zieleni i fioleto. Igły po roztarciu pozostawiają cytrynowy zapach.

14 Modrzew europejski *Larix decidua*

▲ 45 m / 600 lat

Pierwotnie występował w górach środkowej Europy (Alpy, Karpaty). W Polsce na naturalnych siedliskach rośnie tylko w Tatrach. Poza tym jest sadzony powszechnie na terenie całego kraju. Jedyne nasze drzewo iglaste zrzucające liście na zimę. Jesienią igły przebarwiają się na żółto, zanim opadną. Roślina jednopienna, wiatropylna, światłolubna, ale wrażliwa na suszę. Dorosłe drzewa są odporne na silne mrozy. Dawniej wierzono, że w pniu modrzewia przebywają i straszą jękami dusze ludzi zmarłych w nienaturalny sposób. Jako drzewo ozdobne chętnie sadzony przy domach i w parkach. Drewno wykorzystywane w budownictwie na konstrukcje, a także na sklejki, meble, boazerie, podłogi, płyty wiórowe, na wyroby toczone. Drewno modrzewiowe jest cenione już od czasów antycznych za wyjątkową odporność na gnienie (przeżywiczenie).

15 Daglezja zielona *Pseudotsuga menziesii* Carriere

▲ 60 m / 350 lat

Gatunek obcego pochodzenia. Naturalnie występuje w zachodniej części Ameryki Północnej, gdzie osiąga 110 m wysokości i średnicę pnia do 4,5 m. Obok sekwoi najpotężniejsze drzewo iglaste. Najdłuższa (jak dotąd) deska na świecie została wycięta z 50 m daglezji w Nadleśnictwie Lębork na Pomorzu Środkowym i mierzy 40,815 m. W wielu krajach w Europie wprowadzona ze względu na bardzo szybki wzrost jako drzewo gospodarcze o cennym drewnie używanym na podkłady kolejowe, mosty, sklejki itp. Nieodporna na zanieczyszczenia przemysłowe. Roślina dekoracyjna ze względu na pokrój, igły i długie szyszki z charakterystycznymi trójkątnymi łuskami.

16 Choina kanadyjska *Tsuga canadensis*

▲ 25 m / 500 lat

Pochodzi z lasów Ameryki Północnej. Zasięg występowania obejmuje północno-wschodnią Minnesotę, od Quebec do Nowej Szkocji i na południe do Appalachów. Drzewo herbowe stanu Pensylwania. Gatunek ozdobny; dawniej chętnie sadzony w parkach i ogrodach. Kora chropowata i pomarszczona z wiekiem przechodząca w kolor czerwono-brązowy. Drobne igły z wierzchu ciemnozielone, z niebiesko-białymi porami na spodzie. Gatunek cieniolubny.

17 **Kasztan jadalny *Castanea sativa***

▲ 35 m / 500 lat

Gatunek obcego pochodzenia. Nazwa pochodzi od antycznego miasta Castania. Kiedyś gatunek występujący tylko na południe od Alp, rozpowszechniony przez Rzymian w Europie Zachodniej. Gatunek światłolubny, długowieczny, ale w młodości wrażliwy na niskie temperatury. Liście lancetowate, regularnie piłkowane. Świeże orzechy kasztanów jądane są na surowo, wyschnięte spożywane są po upieczeniu, konserwowane jako kompoty, natomiast po zmieleniu wyrabiano z nich chleb. Prawdopodobnie kasztany jadalne człowiek uprawiał jeszcze przed zbożami, tj. ok. 12 tys. lat temu! Drewno używane w przemyśle budowlanym i meblarskim.

18 **Kasztanowiec zwyczajny *Aesculus hippocastanum***

▲ 25 m / 350 lat

Gatunek obcego pochodzenia. Pochodzi z Półwyspu Bałkańskiego. Uprawiany jest w niemal całej Europie, w tym także w Polsce jako drzewo ozdobne o liściach dłoniastozłożonych i dużych, białych kwiatostanach zebrane w gęste, wzniesione wiechy. Roślina lecznicza: działa przeciwzapalnie, rozkurczająco, przeciwbakteryjnie, przeciwkrwotocznie, uszczelnia naczynia krwionośne. Roślina kosmetyczna: wyciągi z kasztanów używane są do produkcji kremów, maseczek kosmetycznych, szamponów i odżywek do włosów, płynów do kąpieli. Dodatek wyciągu z kasztanów do kosmetyków zabezpiecza je przed działaniem promieni słonecznych. Drewno elastyczne, twarde i mało łupliwe używane w tokarstwie, przy produkcji mebli i do wyrobu beczek na wino.

19 **Buk zwyczajny *Fagus sylvatica***

▲ 30 m / 350 lat

Gatunek rodzimy. Występuje w stanie dzikim prawie w całej Europie. W Polsce zachodniej i południowej jest jednym z podstawowych drzew tworzących lasy. Gatunek cienio- i wilgociolubny, wrażliwy na wiosenne przymrozki. Roślina jednopienna, wiatropylna. Buk jest często sadzony w parkach w wielu odmianach. Owocami są bogate w tłuszcz brązowe orzeszki nazywane bukwia, chętnie zjadane przez wiele zwierząt leśnych. Z bukwii wytwarza się także olej leczniczy, palny i techniczny. Twarde, ciężkie i spoiste drewno ma bardzo wiele zastosowań. Służy do wyrobu mebli, parkietów, sklejek, płyt. Produkuje się z niego beczki, skrzynki, narzędzia, części maszyn, przyrządów sportowych i wiele przedmiotów codziennego użytku. Przemysł chemiczny wytwarza z niego papier, ocet drzewny, węgiel drzewny i olej smołowy. Nadaje się do tarcia. Drewno ma dużą wartość opałową.

20 **Grab zwyczajny *Carpinus betulus***

▲ 25 m / 350 lat

Gatunek rodzimy. Występuje w Europie od Francji do Ukrainy. W Polsce częsty na całym niżu i w niższych położeniach górskich. Najbardziej cieniolubny spośród drzew występujących w Europie. Charakterystyczny dla lasów mieszanych i liściastych. Jako roślina ozdobna stosowany na żywopłoty. Wytwarza liczne odrośla korzeniowe, co wykorzystuje się w ogrodnictwie. Doskonale znosi cięcie; nadaje się także na bonsai. Drewno twarde, ciężkie, sprężyste, trudne w obróbce. Ma dużą wartość opałową – jedną z największych wśród naszych drzew. Dawniej ze względu na twardość robiono z niego m.in. koła młyńskie, a z gałęzi – klatki dla ptaków.

21 Tulipanowiec amerykański *Liriodendron tulipifera*

▲ 35 m / 300 lat

Ojczyzną tulipanowca są wschodnie i południowo-wschodnie regiony Ameryki Północnej (dziewicze lasy Appalachów), gdzie osiąga 60 m wysokości. Gatunek światłolubny, szybkorosnący, występujący w naturze w dolinach rzek i na wilgotnych zboczach górskich. Od ponad 300 lat sadzony również w Europie jako drzewo parkowe i ozdobne. Miododajne kwiaty przypominają kształtem kwiaty tulipana, natomiast budową – magnolii; są uważane za jedne z najprymitywniejszych wśród roślin okrytonasiennych. Drewno posiada piękne słoje, jest lekkie, miękkie, łatwe w obróbce. W ojczyźnie stosowane w przemyśle papierniczym, do wyrobu oklein, paneli, produkcji ołówków i zapalek oraz instrumentów muzycznych.

22 Cis *Taxus baccata*

▲ 20 m / 4000 lat

Rodzime wiecznie zielone iglaste drzewo lub duży krzew. Rośnie w Europie, w górach Atlas w Maroku i w zachodniej Azji. Największe osobniki znane są z Kaukazu i Szkocji, gdzie osiągają do 32 m wysokości i 9 m obwodu pnia. Roślina dwupienna. Cis jest objęty ścisłą ochroną gatunkową (w Polsce chroniony od 1423 r.). Dostarcza pokarmu wielu gatunkom ptaków i ssaków. Roślina silnie trująca: we wszystkich częściach, oprócz osnówki nasion, znajduje się wiele trujących związków, w tym śmiertelna taksyna. Dawniej ceniony jako źródło trwałego i twardego drewna. Wykorzystywany w meblarstwie, a także do wyrobu broni. Ze względu na dużą giętkość w średniowieczu z drewna cisu wykonywane były łuki. Najstarszym przedmiotem z drewna jest cisowa włócznia, licząca ok. 45 tys. lat.

23 Żywotnik zachodni *Thuja occidentalis*

▲ 20 m / 1000 lat

Pochodzi ze wschodnich części Ameryki Północnej, gdzie w dolinach rzecznych tworzy lasy jednogatunkowe lub mieszane razem z choiną kanadyjską i sosną wejmutką. Do Europy sprowadzony w XVI w. Często sadzony w parkach i ogrodach. Drzewo wytrzymałe na niskie temperatury i odporne na zanieczyszczenia powietrza. Stosowany w homeopatii oraz w ziołolecznictwie. Wyciąg wchodzi w skład złożonego leku ziołowego (Esberitox) do stosowania doustnego w leczeniu przeziębienia oraz przewlekłych infekcji górnych dróg oddechowych. Olejek eteryczny zawiera tujon i jest trujący. Dobrze znosi przycinanie; stosowany do formowania zimozielonych żywopłotów. Drewno pozbawione żywicy, lekkie i miękkie, ale wyjątkowo trwałe i odporne na gnienie.

24 Czeresnia ptasia *Prunus avium*

▲ 25 m / 150 lat

Gatunek rodzimy rosnący dziko na terenie całego kraju. Naturalne obszary jej występowania to Europa oraz Azja Zachodnia i Kaukaz. Występuje w lasach liściastych, lasach mieszanych oraz w śródpolnych zadrzewieniach i czyżniach. Owoce często zjadane są przez ptaki, które przyczyniają się do jej rozsiewania. W wielu odmianach powszechnie uprawiana jako drzewo owocowe. Czerwonobrzązowa kora na starych pniach często łuszczy się okrężnymi pasmami. Drewno twarde, z czerwonobrzązową twardzią, bardzo cenione w meblarstwie oraz w snycerstwie. Najgrubsza czeresnia w Polsce rośnie na terenie Lasów Państwowych i ma 356 cm obwodu.

25 Wierzba biała *Salix alba*

▲ 30 m / 150 lat

Rodzimym obszarem jej występowania jest Europa, Azja i Afryka Północna. W Polsce pospolita na całym terytorium. Roślina dwupienna z charakterystycznym kwiatostanem zwanym kotkami lub baziami. Lancetowate liście z wierzchu ciemnozielone od spodu srebrzyste. Gatunek szybko rosnący i krótkowieczny. Często w lasach łęgowych wzdłuż rzek, gdzie tworzy duże skupienia wraz z topolami. Chętnie sadzona wzdłuż dróg i nad stawami. Pobiera z podłoża bardzo duże ilości wody. Jest rośliną leczniczą: dawniej z kory pozyskiwano salicynę (odpowiednik dzisiejszej aspiryny); leczono nerwobóle i stosowano jako środek ułatwiający zasypianie. Drewno bardzo miękkie, łatwo próchniejące, wykorzystywane na opał.

26 Topola czarna *Populus nigra*

▲ 30 m / 150 lat

Występuje na terenie Europy, środkowej Azji, zachodniej Syberii i północnej Afryki. W Polsce rośnie dziko prawie na całym obszarze. Sadzona jako drzewo urozmaiające krajobraz w parkach i przy drogach. Kora na starszych egzemplarzach prawie czarna, głęboko spękana. Gatunek szybko rosnący, światłolubny, krótkowieczny. Zwykle związany z żyznymi dolinami rzecznyymi. Pączki mają właściwości lecznicze: działają moczopędnie, przeciwgorączkowo i napotnie. Obniżają poziom szkodliwych metabolitów w organizmie. Na topoli czarnej rozwija się kilka gatunków motyli nocnych. Drewno jest miękkie i lekkie, wykorzystywane jako surowiec do wyrobu celulozy i sklejek.

27 Robinia akacja *Robinia pseudoacacia*

▲ 25 m / 150 lat

Gatunek obcego pochodzenia. Pochodzi z Ameryki Północnej, ale rozprzestrzeniła się i aklimatyzowała prawie na wszystkich kontynentach świata. Do Europy sprowadzona przez P. Robina w 1601 r. jako drzewo ozdobne, była sadzona w parkach, później także w lasach, gdzie samorzutnie się rozprzestrzeniła jako gatunek inwazyjny. Cała roślina, poza kwiatami, jest silnie trująca. Gatunek światłolubny o małych wymaganiach glebowych. Jest rośliną leczniczą. Napary i wyciągi z kwiatów używa się w stanach zapalnych dróg moczowych czy uszkodzeniu nerek przez trucizny. Miododajne kwiatostany po wysmażeniu można spożywać, np. w cieście naleśnikowym. Drewno o dużej wartości opałowej używane jest w stolarstwie i tokarstwie, wytwarza się też z niego wiele produktów, np. wodę kosmetyczną czy żółty barwnik do tkanin.

28 Wiąz szypułkowy *Ulmus laevis*

▲ 40 m / 500 lat

Gatunek rodzimy pospolity w całym kraju. Występuje w Europie aż po Kaukaz. Charakterystyczne dla tego gatunku są deskowato rozszerzone nasady głównych korzeni. Rośnie domieszkowo w wilgotnych lasach na żyznych, głębokich glebach. Gatunek mrozoodporny, dobrze znosi zacinienie. Sadzony w parkach jako drzewo ozdobne. Drewno dość cenne, o ładnym usłojeniu, twarde i ciężkie, wodoodporne. Znajduje zastosowanie w budownictwie wodnym i meblarstwie (m.in. do wyrobu sklejek).

Nadleśnictwo Grotniki

WITAJ LEŚNY TURYSTO!

Witamy Cię w lasach mając jednocześnie prośbę o właściwe zachowanie przyjazne leśnemu środowisku. Pamiętaj, że las to ogromna rodzina składająca się z wielu roślin, grzybów i zwierząt: ptaków, ssaków czy owadów. Wszystkie one chcą czuć się u siebie bezpiecznie i zdrowo, chcą rosnąć, rozwijać się, wychowywać swoje dzieci, a nam stwarzać warunki do odpoczynku.

PROSIMY W IMIENIU LASU

Nie pozostawiaj po sobie śmieci

Nie hałasuj

Nie używaj ognia w lesie

Nie puszczaj psa luzem

Nie dotykaj zwierząt spotkanych w lesie

Nie niszczyć ściółki

Nie wjeżdżaj pojazdami mechanicznymi do lasu

Nie niszczyć urządzeń ustawianych przez leśników

*Dziękujemy
za przestrzeganie tych zasad!*

LEŚNY TURYSTO!

tu możesz:

Biegać i spacerować

Jeździć rowerem

Biegać na nartach

Oddychać świeżym

powietrzem

Wąchać kwiaty

Zbierać grzyby

Dotykać drzew

Słuchać śpiewu ptaków

Podziwiać piękno przyrody

ZAPRASZAMY DO LASU!

UROCZYSKO PORSZEWICE - MIEJSCE PRZYJAZNE DLA LUDZI I ŚRODOWISKA

ZADANIE ZREALIZOWANE Z OKAZJI
MIĘDZYNARODOWEGO ROKU LASÓW 2011

EDUKACYJNE ŚCIEŻKI DENDROLOGICZNE W UROCZYSKU PORSZEWICE
POWSTAŁY DZIĘKI WSPÓŁPRACY ARCHIDIECJI ŁÓDZKIEJ, LASÓW PAŃSTWOWYCH,
SZKOŁY GŁÓWNEJ GOSPODARSTWA WIEJSKIEGO W WARSZAWIE,
URZĘDU GMINY PABIANICE ORAZ MIESZKAŃCÓW PORSZEWIC

Ścieżka Imienia Międzynarodowego Roku Lasów

Ścieżka Imienia Jana Pawła II

Ścieżka Imienia Bitwy Łódzkiej 1914 roku

DRUK TABLICZKI SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW
WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA
I GOSPODARKI WODNEJ W ŁÓDZI

PARTNERZY ZADANIA

Lipy „Sława” i „Sławka” to jedno z największych parkowych drzew. Najgrubsza ośiąga obwód 450 cm (fot. DA)

Widok na dawną willę Steinerta z góry (fot. AG)

Mur pruski dawnej willi Steinerta (fot. DA)

UROCZYSKO PORSZEWICE – CIEKAWY MIĘDZYWOJENNY

Park wiejski w Porszewicach

Największy w województwie łódzkim park wiejski o powierzchni 31 hektarów. Założony w początkach XX w., wpisany do rejestru zabytków. W parku rosną chronione jako pomniki przyrody: lipa drobnolistna „Sława” o obwodzie 450 cm, klon srebrzysty „Srebrnik” (330 cm), chojina kanadyjska „Hydra” (wielopniowa), kasztanowiec zwyczajny „Leon” (275 cm) i wiele innych drzew pomnikowych, m.in. imponujących rozmiarów topola „Szeregowy Lindler”. Stare parkowe drzewa zamieszkują dziękiol czarny *Dryocopus martius*, trzmiełojad *Pernis apivorus* oraz puszczyk *Strix aluco*. W parku znajdują się trzy urokliwe wille letniskowe z okresu międzywojennego oraz willa-dworek Steinerta.

Dawna willa Steinerta w Porszewicach

Letnia willa-dworek łódzkiego fabrykanta niemieckiego pochodzenia R. Steinerta powstała w 1912 roku. Pałac braci Karola i Emila Steinertów znajduje się do dziś w Łodzi przy ulicy Piotrkowskiej 272 i powstał w latach 1909-1911. Dziś w zabudowaniach fabrycznych Steinertów znajdują się lofty. Po II wojnie światowej w dworku w Porszewicach mieściła się szkoła podstawowa. Obecnie budynek jest własnością prywatną poddawaną sukcesywnej renowacji. Na fasadzie budynku od strony południowej znajduje się łaciński napis „Ora et Labora” („Módl się i pracuj!”). To dewiza św. Benedykta z Nursji, który w 529 r. założył najstarszy katolicki zakon mniszy – zakon benedyktynów. Formuła ta jest streszczeniem postawy zakonników wobec Boga i świata. Mniisi ślubują stałość, posłuszeństwo i ubóstwo. Widok z góry uwidocznia dysonans ze współczesną infrastrukturą przemysłową.

Willa „Lipy” (fot. DA)

Willa „Jaskółka” (fot. DA)

Willa „Jutrzenka” (fot. DA)

Zespół willowy w Porszewicach

Trzy drewniane wille letniskowe z okresu międzywojennego wybudowane przez łódzkich fabrykantów pochodzenia niemieckiego. Posiadają elementy ozdób secesyjnych. Po II wojnie światowej adoptowane na potrzeby Państwowego Domu Dziecka dla sierot po czasach okupacji hitlerowskiej. Do 1960 roku jedynym środkiem lokomocji, którym dowożono żywność, dzieci do lekarza, wszystkie artykuły potrzebne do funkcjonowania placówki był zaprzęg konny. Ponieważ wille stoją w rozproszeniu, w celu lepszej orientacji dzieci nadały im wdzięczne nazwy. Największa i najlepiej zachowana („Lipy”) z ciekawym podjazdem i krużgankiem jest obecnie w zarządzie wspólnoty mieszkaniowej, pozostałe („Jaskółka” i „Jutrzenka” i „Orlęta”) są własnością prywatną „Zgoda” należy do Państwowego Domu Dziecka.

Dom Dziecka w Porszewicach

Państwowy Dom Dziecka w Porszewicach powstał w 1947 roku z inicjatywy władz oświatowych w Łasku i Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzi. Zorganizowany został w sześciu budynkach: trzech drewnianych i trzech murowanych, które do 1945 roku stanowiły własność łódzkich fabrykantów pochodzenia niemieckiego. W 1950 roku w domu przebywało już 110 dzieci. W latach 1972-1980 staraniem Gminy Pabianice oraz Kuratorium w Łodzi wybudowano i oddano do użytku trzy duże pawilony, co zmieniło diametralnie warunki życia wychowanków. Zadbana obecnie placówka posiada własną oczyszczalnię ścieków, ekologiczną kotłownię gazową oraz kolektory słoneczne. Usytuowana jest w obrębie parku wiejskiego.

Widok na Państwowy Dom Dziecka w Porszewicach od strony południowej (fot. DA)

Jedyna płyta nagrobna na dawnym cmentarzu (fot. DA)

płyta nagrobna z nazwiskiem żołnierza szer. Paula Lindlera. Miejsce dawnego cmentarza upamiętniono staraniem mieszkańców Porszewic, Nadleśnictwa Grotniki oraz Urzędu Gminy w Pabianicach.

Cmentarz wojenny z I wojny światowej

Na cmentarzu pochowani są okoliczni mieszkańcy wyznania ewangelicko-augsburskiego oraz żołnierze (co najmniej 150) polegli podczas Bitwy Łódzkiej 1914 roku. W mogile zbiorowej mogą być pochowani również Polacy z obszaru zaboru niemieckiego, którzy byli w tamtych czasach wcielani przymusowo do wszystkich armii. W walkach pod Łodzią wzięły udział dywizje syberyjskie z Chabarowska, Krasnojarska, Omska i Irkucka. Do dzisiaj na dawnym cmentarzu zachowały się tylko ślady wałów ziemnych otaczających teren cmentarza oraz jedna

Drewniana kuźnia w Porszewicach

Unikalna, do dziś czynna, drewniana kuźnia z XIX wieku znajduje się tuż przy drodze krajowej E 71 Konsatantynów - Pabianice. Jest jednym z nielicznych tego typu obiektów w kraju.

Drewniana kuźnia w Porszewicach (fot. DA)

Ośrodek Konferencyjno-Rekolekcyjny w Porszewicach

Wybudowany na terenie dawnej „Bażantarni” Lasów Państwowych. Oddany do użytku w 2009 roku. Nowoczesny Ośrodek Archidiecezji Łódzkiej z bogatą ofertą spotkań i rekolekcji (w tym ignacjańskich) przeznaczony dla osób chętnych z całej Polski. W 2011 roku oddano do użytku ścieżkę dendrologiczną długości 600 m im. Jana Pawła II z licznymi gatunkami drzew i krzewów ozdobnych, wiatą, „ścieżką zmysłów” i alejkami spacerowymi.

Widok z góry na Ośrodek Konferencyjno-Rekolekcyjny w Porszewicach (fot. AG)

św. Faustyna

Kapliczka św. Faustyny

Umieszczona na pomnikowej lipie o nazwie „Faustyna” (obwód 437 cm) rosnącej w alei lipowej prowadzącej od drogi krajowej E 71 do willi „Lipy”. Kapliczkę umieszczono w 2011 roku dla upamiętnienia kultu świętej Faustyny, właściwie Heleny Kowalskiej urodzonej w 1905 w Głogowcu, zmarłej w 1938 w Krakowie. Ta święta Kościoła katolickiego, zakonniczka ze Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia, mistyczka, stygmatyczka i wizjonerka, znana jest jako głosicielka kultu Miłosierdzia Bożego i autorka Dzienniczka.

Polskie lasy są otwarte dla wszystkich (fot. DA)

Międzynarodowy Rok Lasów 2011

Rok 2011 Organizacja Narodów Zjednoczonych ustanowiła Międzynarodowym Rokiem Lasów. Jego główne hasło „Lasy dla ludzi” uświadamia nam, jak ogromne znaczenie mają lasy w życiu każdego z nas. Las łagodzi klimat, daje ludziom na całym świecie drewno, leki i środki do życia.

Istnienie lasów warunkuje codzienną egzystencję co najmniej 1,6 mld mieszkańców naszej planety. Lasy są także domem dla ponad 60 milionów osób, głównie członków społeczności tubylczych i lokalnych. Trzecia część powierzchni zasobów leśnych odgrywa ważną rolę w światowej gospodarce, dostarczając drewna różnym gałęziom przemysłu. Lasy mają także swój udział w hamowaniu efektu cieplarnianego i wiązaniu węgla organicznego.

Polskie Lasy Państwowe, włączając się w światowe obchody Międzynarodowego Roku Lasów, przeprowadziły wiele imprez. Podstawowe przesłania Międzynarodowego Roku Lasów to:

- Lasów w Polsce przybywa
- Lasy w Polsce dostępne dla każdego
- Lasy chronią życie
- Lasy pracodawcą i partnerem w biznesie
- Drewno surowcem odnawialnym i ekologicznym

